

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De peculio Clericorum. Consilium CCCLXXII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98716](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98716)

Est quidem generalis & indubitata Iuris definitio, in c. cum in officis De testam. quod acquisita per clericos ex bonis Ecclesie, et si illis in vita uti frui possint, cum moriuntur tamen illa debeant apud Ecclesiam manere; sic ut nec testamento, nec ab intestato hæredibus suis illaturo relinquire possint. Quæ quidem Iuris tam aperta dispositio, quamvis controversiam patiat in simplicibus beneficiis, dignitatem, aut administrationem, seu curam non habentibus; & consuetudine generali passim receptum, & rebus iudicatis confirmatum sit, quod illorum fructus perceptos, non tantum quotidianas distributiones, beneficiati transmittant ad suos hæredes, vel ex testamento, vel ab intestato, *Doct. in d. c. penult. de pecul. cler. & in d. c. Presenti*; in beneficiis tamen qualificatis dignitatem aut administrationem habentibus perinde non procedit, *Guido papa decis. 110.* De quâ re extat elegans & elaboratum consilium Iasonis de Mayno, *consil. 57. Non videtur dubitandum vol. 3. & Stephani Bertrandi, consil. 22. Viso casu vol. 3. p. 1.* de fructibus cuiusdam Præposituræ extantibus post mortem cuiusdam Zentelini de Mayno, ex agnatione & nomine ipsius Iasonis; quos respondit pertinere ad successores in Præpositura, & non ad dicti Zentelini hæredes: ad quod consilium brevitatis studio remittimus.

9 Quod cum ita se habeat fructu quæritur, an hæredes prædicti Reverendissimi Domini Episcopi ex his perceptis fructibus, sustinere debeant onera dicti Monasterij, tam quoad alimenta Religiosorum, quam alia: an verò illa referri debeant ad fructus sequentis anni percipiendos. Sunt enim huiusmodi onera velut intrinseca & adhærentia ipsis fructibus, ideoque ad hæredes Prælati Reverendissimi Domini Episcopi, quem non sequuntur Prælaturæ fructus, pertinere non debent. Pertinerent proculdubio, si hi percepti fructus ad eosdem hæredes transmitterentur, *l. si quis stipendia De usufructu*; idque ulque ad id tempus, quo in sequenti anno novi fructus perciperentur: ut expresse iure cautum est, *in d. cap. presentis §. porro, Gemini consil. 3. Super dubio præmissis.* Cum aliqui plerique in eâ sint sententia, quod fructus ad defuncti beneficiati hæredes numquam pertineant, nisi pro rata temporis, quo beneficiatus post perceptos fructus vixit; pro reliqua verò ad successorem in beneficio: ad exemplum fructuum rei dotalis, inter maritum & defunctæ uxoris hæredem, *l. Divortio Soluta matrim. covar. var. resolut. lib. 1. c. 15. nu. 12. Navar. in d. apologia quest. 2. c. 13.* Cum igitur ex prædictis constet, nullam partem horum extantium fructuum pertinere ad hæredes Reverendissimi Domini Episcopi; necessitas dictorum sustinendorum onerum statim ex die motus ipsius præscinditur, & nulla illorum pars ad dictos hæredes trasferitur.

10 Aliud sanè, & aliter nobis dicendum videtur, de reliquis præcedentium annorum, quibus idem Reverentissimus Dominus Episcopus dicti Monasterij omnia onera sustinuit, tam alendo Religiosos, quam alia incumbencia seu occurrentia ferendo; idque de de propriis suis non intuitu Ecclesie acquisitis bonis. Nā ex Concilio Agathensi ex bonis Ecclesie permittitur Episcopo suis

Conf. Wamf. Tom. II.

hæredibus relinquire, quantum ex suis propriis in causam Ecclesie erogavit, *can. si Episcopus xii. quest. 5.* quasi in compensationem ejus, quod de suo sic expendit: in cuius vicem succedit seu surrogatur id, quod de fructibus beneficii postea percipitur seu percipi potest; quod etiam dictus Navarrus hac in re aliqui Prælati satis rigidus permittit, *in tract. de reddit. Eccles. quest. 3. nu. 6. & 7. & in Apologia quest. 3. c. 4. nu. 3.* Et summam rationem habet, quod ad eum eiusque hæredes pleno iure pertineant fructus Prælaturæ, qui omnia illius onera de suo, saltem pro maximâ parte sustinuit, quibus sustinendis dicti redditus deputati sunt, *d. §. porro. † Visque adeo, ut si huiusmodi reliqua non sufficiant ad refundendum, quæ Episcopus sic de suo prærogavit, hæredes etiam à successore in Episcopatu, seu in hac Præpositura, ex sequentium annorum fructibus, exigere possint.* Cum enim Prælati ad minimum sit pro administratore; aut saltem pro procuratore rerum Ecclesie, cui præfectus est, *can. ult. xi. q. 1. c. 2. de donat.* & hoc generaliter verum sit, quemcumque administratorem, procuratorem, negotiorum gestorem eiusque hæredem repetere posse, quod in administrata, procurata, seu gesta negotia, necessario vel utiliter impendit, *c. Cum pro causa De procurat. l. A tutoribus §. ult. De administ. tut. Anzor. consil. 328. circa istam in fine; & in usufructuario hoc constitutum sit, ut quod de suo impendit, repetere possit, si ex fructibus non percipit, aut percipere non potuit, l. Eum ad quem in fine C. De usufructu: æquum non foret hoc Monasterium locupletari ex damno Prælati, aut ejus hæredum, can. ult. xii. q. 4. & ibi Archidiaconus in fine.*

Et quamvis Prælati sit procurator velut in rem suam; ideoque videatur non habere actionem ad repetendum, quod in illam impendit; id tamen contrahitur intra fines ipsius administrationis; ut quod ex administratione, hoc est, fructibus rei administratæ erogavit, non repetat, sed bene quod de suo impendit, *Baldus & Castrensis in d. l. Eum ad quem.* Quâ ratione etiam maritus administrator dotalis fundi repetit, seu deducit ex fructibus, quod in rem dotalem de suo impendit, *l. Fructus l. Divortio §. impendit Soluta matrim.* Atque ita in proposito, dicta nondum exacta fructuum commoda, & reddituum reliqua, pro ijs annis, quibus Reverendissimus Dominus omnia Monasterij onera sustinuit, ejus hæredibus merito relinqui debent; & non per Monasterium, aut successorem in Præpositurâ retineri vel vindicari.

De peculio Clericorum.

S V M M A R I V M.

Clerici quos fructus faciant suos.

1. Clericus non potest testari de fructibus Ecclesie sine dispensatione.
2. Clericus an sit bonorum Ecclesie usufructuarius an usufructus.
3. Usufructuarius hæredi debetur pensio ex fructibus in vita usufructuarii collectis.
4. Pensio eodem iure censetur, quo fructus, propter quos pensio debetur.
5. Pensionis solvenda dies cuius favorem respiciat.
6. Pretium succedit loco rei.

N 3

7. Usufructuario

7. *Vsfructuario moriente fructus pendentes pertinent ad proprietarium.*
8. *Prælato moriente debet colonus successor in Prælatu-
rasolvere pensionem, non hæredibus Prælatis.*
9. *Fructus esse perceptos, & ad perceptionem paratos
differi multum.*
10. *Vsfructuario locante conditionalis semper est con-
ductio.*
11. *Vsfructuarius quos fructus suos faciat.*
12. *Lucrum amplectens onus agnoscere debet.*
13. *Fructus beneficii pro rata temporis onus beneficii se-
qui debet.*

CONSILIVM CCCLXXII.

SANCTISSIMVS D.N. Papa, per suum
indultum concessit Rev. mo D. Carolo de
Croy Clerico seculari, Abbati Abba-
tiæ Affligemensis potestatem, facultatem ac
plenam & liberam licentiam de quibuscumque
bonis mobilibus, & immobilibus, ad eum quo-
cumque titulo, ac modo pro tempore spectanti-
bus, cuiuscumque quantitatis & qualitatis fu-
erint; etiam illa ex proventibus Ecclesiæ S.
Gulstent, cuius etiam administrator in spiritali-
bus & temporalibus deputatus extitit; nec non
prædictorum & quorumvis aliorum Monasterio-
rum ac beneficiorum Ecclesiasticorum, cum curâ
& sine curâ, secularium ac regularium, per eum in
titulum aut commendam, ac aliâs quomodocum-
que acquisita fuerint, usque ad summam triginta
millium ducatorum auri de Camera testandi; ac
ut de illis tam donationis inter vivos, quàm mor-
tis causâ in quoscumque tam pios, quàm non pios,
aliâs tamen licitos usus disponere, erogare, & or-
dinare liberè ac licitè valeret. Ut itaque commo-
dius huius licentiæ fructum consequi possit, & ad
concessam usque summam facilius pervenire, de
subsequentibus quæritur.

Primo, num sub hac summâ & facultate com-
prehendi poterunt pensiones tam frumentariæ,
quàm pecuniariæ, quas coloni, conductoresque
fundorum aut decimarum ad dictam Abbatiam,
seu alia prædicta Monasteria ac beneficia spectan-
tium, tempore mortis præfati Reverendiss. Domi-
ni debebunt, seu postea debitori erunt, ratione
fructuum ante mortem eiusdem Domini collecto-
rum? Ad quam quæstionem respondendo, il-
lud ex communi Doctorum opinione certam
nunc resolutionem & decisionem habet, quod
quævis Clericis, & multo minus Monachis, non
liceat de fructibus beneficiorum suorum, aut etiam
de his, quæ inde comparata sunt, iure communi
testamentum facere, *c. Cum in officijs De testament.*
liceat tamen ex speciali dispensatione Apostolicâ,
*late pavor. in c. Cum esset nu. 30. De testam. Decius con-
sil. 512. Cum Reverendissimus* quævis de eo plerique
iubiterint, præsertim non accedente causâ
legitimâ, *pavor. in d. c. Cum esset, Covarru. in d. c.
Cum in officijs nu. 7.*

Quo constituto, consequens est, quod præfa-
tus Reverendiss. Dominus, saltem usque ad præ-
scriptam summam, sit omnium beneficiorum suo-
rum, ac fructuum inde proventientium verus usu-
fructuarius; quævis cessante illâ dispensatione,
intra terminos iuris communis constituto, an-
teps admodum sit quæritio, an clericus beneficio-

rum suorum sit usufructus, an usufructuarius: ob id,
quod usufructuarius de fructibus liberam habeat
disponendi ac testandi facultatem, *d. c. Cameræ
nu. 21. gloss. in c. Præfati De off. ord. lib. 6. quæ
clerico beneficiato diximus non esse permissam.*

Iam verò aperta est juris definitio, in *l. Defuncta
De usufructu, Cuman. consil. 121. Ser. Petrus, 104. 3
Bapt. Ferrerius consil. 151. Conductor fructuum, quod
usufructuario moriente post fructus ex tunc per
colonos collectos, & perceptos, etiam si dies sol-
vendæ pensionis diu post mortem cedat, pen-
sionem deberi non proprietatis domino, sed hæredi
usufructuarii: 1. quia, ut inquit Alexander, *consil. 4
82. Perspectu his nu. 16. vol. 2. idem iudicatur de
pensione, quod de fructibus, ob quos pensio de-
betur, quia scilicet pensio in locum fructuum sub-
rogatur, l. Julianus §. si fructibus de act. empt. Bart.
in l. fin. §. fin. De iure fisci, Bald. & Salic. in l. Fructus
c. de act. empti: sic ut non debeat considerari dies
solutionis, sed potius illud propter quod solvitur,
Alexander. consil. 28. Visis & accurate nu. 2. vol. 1. Ca-
manus consil. 170. Dominus Sampetrus nu. 2. nam
dies solvendæ pensionis pro commodo debitoris
assignatur, non pro imminuendo iure locatoris.**

Vnde ex hac ratione deciditur, *Gigam tract.
pensionum quæst. 53. quod pensionario moriente
ante diem solvendæ pensionis post fructus per-
ceptos, super quibus pensio est reservata, pensio
nihilominus debeat hæredibus pensionarij, non
reclori seu possessori beneficii. Sed hæc tam clara
sunt, ut latoris deductione non egeant; & extat
in ipsâ terminis consilium quoddam Alexandri,
consil. 15. Reverendissime domine vol. 2. quo præmi-
ssa amplius corroborari possunt.*

Quæ quidem non tantum obtinent in pensioni-
bus frumentarijs, & pecuniarijs agrorum, & pec-
cuorum; verum etiam vinearum, vivariorum, ac
silvarum. Et præterea non tantum in harum re-
rum pensionibus; sed etiam pretijs, si forte vel
arbores, vel silva cædua, piscatio, messis, aut
vineæ vendita sit, & per emptorem hi fructus ante
mortem Reverendiss. Domini percepti, &
collecti. Pretium enim succedit in locum rei,
*l. Quia qui pretio De usufructu, ut paulo ante de pen-
sione diximus. Et sic cum usufructuarius fructus
percipiendo per se vel alium, illos suos facit, §.
si vero ad quem Inst. De rer. divi. l. Qui sit §. præterea
De usu. l. Vsfructuarius messum De usufructu; nihil
ad dominum proprietatis pertinet eorum aliena-
tio ac pretium. Et sic patet resolutio ad secundam
quæstionem.*

Rectè autem diximus de fructibus venditis,
& ante mortem Reverendiss. Domini collectis:
nam si collecti non erunt nec à solo separati tem-
pore mortis, quia pars fundi sunt, *l. Fructus penden-
tes De rei vindic. in quo usufructuarius morte sua
omne jus amittit; ad successorem in his beneficijs
pertinebunt, l. si pendentes De usufructu: etiam si
tempore mortis omnino maturi, & ad perceptio-
nem idonei fuerint, ac negligentia, aut alicui aliâ
ratione collecti non erunt, d. §. si vero ad quem.
Non enim hic querendum aut inspicendum
est, an statim vel diu ante poterant percipi;
sed an sint percepti, d. l. Julianus §. si fructibus iam
maturis. 1. Quare decidunt etiam Canonistæ, in
tit. Ne*

sit. *No pralati vices suas &c. Giga d. quest. 53.* quod moriente Prælato, qui fructus locaverat, quos colonus post mortem Prælati percepit, pensio solvi debeat successor in Prælatura, non heredibus aut legatariis defuncti locatoris. Et quemadmodum colonus imputatur, quod huiusmodi usufructuario beneficiato suo locatori, ante collectionem fructuum, pensionem solvit, sic ut iterum debeat successor in beneficio solvere, *Gloss. in d. c. fin. Bald. conf. 255. Abbas fecit vol. 1. Anchor. conf. 116. secundum ordinem dubiorum, Not. in c. fin. De pecul. cler. salva sua actione adversus heredem beneficiati: ita quoque sibi imputare debet Prælatus, quod non advigilaverit in urgendo emptorem, aut conductorem ad collectionem ac perceptionem, salva tamen actione adversus emptorem aut conductorem ad conventam pensionem seu pretium, quia per colonum seu conductorem factum est, quominus percepit, *l. in civil. De reg. iur.* Atque ita responsum est ad tertiam questionem.*

Eademque ratione respondetur ad quartam. Nam quamvis tempore mortis instet, vel etiam tunc venerit tempus percipiendi, & colligendi pisces ex stagnis ac vivariis; tamen nisi ipsa collectio re ipsa facta sit, nihil id proderit heredi Reverendiss. Domini Prælati sed pertinebunt ad successor in beneficio, *d. l. si pendentes, d. §. si vero ad quem.*

Ad quintam questionem, quid censendum sit de alijs redditibus, qui ex locatione non debentur, sed anni sunt, vel in pecunia, vel alijs rebus, certis diebus cedentes; dicimus inspiciendum esse diem, quo quisque redditus ceditur, quorum dies cessit & venit ante mortem Reverendiss. Domini, sub ipsius dispositione comprehendantur; non item alij, qui post mortem cedent. Hi enim respectum ad fructus non habent, sive illi percipiantur, sive non. * Et ideo in usufructuario, singulis annis conditionales sunt; quasi insit hac conditio, si cum dies illorum cederet, usufructuarius viveret, *l. in singulis De annis legat.* ideoque oporteat quaque cedente die jus capiendi seu ulum fructum durare, *l. cum in annos De annis leg.* quod dici non potest morte usufructuarij interveniente, *l. 3. §. fin. Quib. mod. usufr. amitt.*

De sextâ questione quoad fructus, quos Reverendiss. D. ante mortem suam percipiet ex fundis non locatis pecuniâ, sed sub propria familiarum suorum cultura retentis, aut partiario colono relictis, nihil dubitandum est, quin sub dictâ dispositione cadant: quia usufructuarius potissimum facit suos fructus illos, quos ex propria cultura percipit per se, seu huiusmodi colonos partiaros, *d. l. Qui sit §. prater ea de usufr.* quod in re proposita satis est, ut prædictæ facultati disponendi subijciantur.

Novissimo loco quaeritur, an tam latè perceptis fructibus, uti superius deducitur, dicta quoque retinendi ac disponendi facultas tam latè patebit & ampla erit, ut velut de lucro, sine ullo onere haberi debeant iidem fructus; si cui post mortem Reverendiss. D. ejus heres seu legatarius non teneatur ad aliqua onera; veluti alimentorum, reddituum, censuum & aliorum similium? Ad quam questionem respondemus, quod quemadmodum Reverendiss. D. commodum fructuum ac pensionum

Conf. Wamef. Tom. II

percepit; ita quoque onera Abbatiae, quæ ex istisdem fructibus sustineri solebant, subterfugere nequeant illius heredes pro residua parte anni, quæ post mortem illius usque ad aliam fructuum perceptionem reliqua erit. Non enim ferendus est, qui lucram amplectitur, onus autem ferre recusat, *l. 1. §. profecundo C. De cad. tollen.* ut in re huic proposito admodum vicina aperto jure decisum est, *in c. fin. §. porro De off. ordin. lib. 6.* quod cui ex privilegio, vel consuetudine conceduntur fructus per beneficium aliquem relictis, debeat is necessaria pro servitoribus, & ministris, atque alijs incumbendis oneribus usque ad novos redditus supportandis exhibere, ac præstare pro ratâ fructuum; cum propriis fructibus annuerari non debeat, nisi quod oneribus deductis superest, *l. 2. C. De fruct. & lit. expen. gloss. in Extravag. Ioan. xxii. suscepti, in vers. & hoc in Ecclesijs in verb. alijs De election.* Ita enim videmus quoque usu observari in collectoribus Episcoporum, qui vacantium litigiosorumque beneficiorum fructus occupant. Ex quibus omnibus facile intelligit Reverendiss. Dominus, quid statuere possit de fructibus suorum beneficiorum tempore mortis.

De peculio Clericorum

S V M M A R I U M.

Clerici quos fructus lucentur ex anno gratiæ.

1. Anni gratiæ usus & consuetudo tolerabilis.
2. Usufructuario debentur omnes fructus eo vivente percepti.
3. Pensiones debentur pro fructibus perceptis non percipiendis.
4. Pensiones successor in beneficio quando debeantur.
5. Statuti immutandi prestatas est penes statuentes.
6. Iniqui iura impetratio adversus quos non nocent.
7. Consensu videtur qui dicit per se non stare.
8. Absens non censetur qui invitatus & vi detentus absit.
9. Penitus esse quando sufficit, etiamsi non obierint.
10. Legato reservanda sunt damna propter legationem illi illata.

CONSILIVM CCCLXXIII.

QUæ pro parte heredum seu executorum testamenti quondam Venerabilis Domini Henrici Sgraawen dum viveret Decani collegiæ Ecclesiæ Beatæ Mariæ Oppidi Bredensis, proponuntur duæ quæstiones, neque perplexam, neque difficilem nobis habere videntur resolutionem.

Quippe quod ad priorem attinet, de fructibus anni gratiæ, qui in jure Canonico Annalia vocantur, *c. Suscepti De elect. in Extravag. Ioan. xxii.* & domui mortuariæ seu heredibus defuncti Canonici pro integro anno ex die mortis, ex gratia, non jure, præstantur; et si disputari possit, an huiusmodi, sive statum, sive consuetudo Ecclesiæ seu Capituli, jure subsistat; propter quosdam novellas Pontificum constitutiones, partim limitantes, *d. c. suscepti*, partim serè per omnia abrogantes huiusmodi sive statuta sive consuetudines, *Constitutio p. V. incip. nōnis datum, conc. Trident. sess. 24. cap. 14. de reformat.* ut de cā re extat elegans Ioannis Andreæ disputatio, *in c. nemo potest De reg. iur. lib. 6 in Novella:* quia tamen de eo nulla est inter dictæ Collegiæ Ecclesiæ Canonicos, & præ-